

Μακεδονικά

Τόμ. 5, Αρ. 1 (1963)

Γ. Ι. Θεοχαρίδου, Ο ρόλος της Μακεδονίας εις την πολιτικήν και στρατιωτικήν ιστορίαν της Ελλάδος. Δύο διαλέξεις προς τελειοφοίτους στρατιωτικών σχολών

Στίλπων Π. Κυριακίδης

doi: [10.12681/makedonika.861](https://doi.org/10.12681/makedonika.861)

Copyright © 2014, Στίλπων Π. Κυριακίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κυριακίδης Σ. Π. (1963). Γ. Ι. Θεοχαρίδου, Ο ρόλος της Μακεδονίας εις την πολιτικήν και στρατιωτικήν ιστορίαν της Ελλάδος. Δύο διαλέξεις προς τελειοφοίτους στρατιωτικών σχολών. *Μακεδονικά*, 5(1), 583–584.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.861>

φὴν τοῦ 1801, εὐρισκομένην ὑπεράνω τῆς δυτικῆς εἰσόδου τοῦ ναοῦ, ἀποδίδεται εἰς Κορήτας Βλατεῖς, ἐξ ὧν ἔχει καὶ τὴν ἐπωνυμίαν. Ἡ ἐπιγραφὴ ὅμως αὐτῆ οὐδεμίαν ἔχει ἀποδεικτικὴν δύναμιν, διότι εἶναι πολὺ μεταγενεστέρα τοῦ κτηρίου, τὸ ὁποῖον ἀναμφισβητήτως εἶναι βυζαντινὸν καὶ διὰ τοῦτο ὁ συγγραφεὺς ὀρθῶς ποιῶν ἀνεξήτησεν εἰς τὰς βυζαντινὰς πηγὰς τοὺς κτίσαντας τὴν Μονήν.

Ἐκ τῆς ἀναζητήσεως ταύτης καὶ τῆς ἐρμηνείας τῶν ἐνδείξεων, αἱ ὁποῖαι ὑπολανθάνουν εἰς τὰς πηγὰς, συγγραφεῖς καὶ ἔγγραφα, ὁ συγγραφεὺς συνήγαγε τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὑπὸ μὲν τὸ ὄνομα Βλατιᾶδες ὑποκρύπτονται οἱ δύο ἱερομόναχοι ἱερεῖς, ὁπαδοὶ καὶ φίλοι τοῦ Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, Δωρόθεος Βλατῆς, ὁ κατόπιν γενόμενος μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μᾶρκος Βλατῆς, ἡ δὲ μονὴ ἔφερε τὸ ὄνομα τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος καὶ Παντοκράτορος Χριστοῦ. Τὸ ὄνομα κατὰ τὴν εἰκόσιν τοῦ συγγραφέως ἐδόθη εἰς τὴν Μονήν, διότι μεταξὺ ἄλλων ἐπιμάχων ζητημάτων κατὰ τὴν Ἑσχαστικὴν ἔριδα ἦτο καὶ τὸ κτιστὸν ἢ ἄκτιστον τοῦ ἐν Θαβῶρ φωτός. Ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς ἰδρύσεως τῆς μονῆς ὁ συγγραφεὺς τοποθετεῖ τοῦτον μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1351 καὶ 1371.

Ἡ ἔρευνα τοῦ συγγραφέως γίνεται μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ πλήρους γνώσεως τῶν πηγῶν καὶ τῶν πραγμάτων, τὰ δὲ συμπεράσματα αὐτοῦ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἀσφαλῆ.

ΣΤΙΑΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Γ. Ι. Θεοχαρίδου, 'Ο ῥόλος τῆς Μακεδονίας εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος. Δύο διαλέξεις πρὸς τελειοφοίτους στρατιωτικῶν σχολῶν. Θεσσαλονίκη, 1962. [Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Μακεδονικὴ Βιβλιοθήκη 24]. 8ον, σ. 30.

Πρόκειται περὶ δύο διαλέξεων, γενόμενων πρὸς τοὺς ἀποφοίτους στρατιωτικῶν σχολῶν κατὰ τὴν ἐτησίαν ἐκδρομὴν τῶν πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Μακεδονίας.

Εἰς τὴν πρώτην ὁ ὁμιλητὴς προσπαθεῖ νὰ δώσῃ εἰς γενικωτάτας γραμμὰς τὴν ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας κατὰ τὰς τρεῖς μεγάλας αὐτῆς περιόδους, τὴν ἀρχαίαν μέχρι τῆς κατακτῆσεως ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, τὴν βυζαντινὴν καὶ τὴν νεωτέραν, τὴν τῶν Μακεδονικῶν ἀγώνων κατὰ τῶν Τούρκων καὶ τῶν Βουλγάρων. Κύριος σκοπὸς τῆς ὁμιλίας εἶναι ἡ ἀπόδειξις τῆς σημασίας τῆς Μακεδονίας διὰ τὴν ὑπόστασιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καθ' ὅλον τὸν μακροβαίωνα αὐτοῦ βίον καὶ τῆς ἀληθείας τοῦ ὑπὸ τοῦ ἀρχαίου ἱστορικοῦ Πολυβίου λεγθέντος, ὅτι οἱ Μακεδόνες ἀποτελοῦν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἀποτελοῦν τὸ πρόφραγμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τῶν ἀπὸ Βορρᾶ βαρβάρων. Τὸν σκοπὸν τοῦτον κατορθώνει ὁ ὁμιλητὴς διὰ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐξάρσεως τῶν κατὰ τὴν ἱστορικὴν πραγματικὴν ἐξέλιξιν ἐκτετατῶν ἱστορικῶν γεγονότων.

Ἐπιπλέον, ὁ Ὀρθῶς ποιῶν καθορίζει τὰ πραγματικὰ ὄρια τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας ἐλέγχων ὡς πολιτικὸν κατασκευάσμα τῶν Σκοπίων τὴν ἐπέκτασιν αὐτῶν πρὸς βορρᾶν. Ὁρθῶς ἐπίσης τονίζει τὴν σημασίαν τῆς Θεσσαλονικῆς διὰ τὸν Ἑλληνηισμόν ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς κτίσεώς της ὑπὸ τοῦ Κασσιανού μέχρι τῆς σήμερον.

Εἰς τὴν δευτέραν ἐξετάζει τὰ τῆς ὀργανώσεως τοῦ μακεδονικοῦ στρατοῦ καὶ τῆς τακτικῆς αὐτοῦ. Παρὰ τὴν σπάνιν τῶν σχετικῶν πληροφοριῶν ὁ ὀμιλητὴς κατορθώνει ὄχι μόνον νὰ καθορίσῃ συντόμως τὸν τρόπον τῆς ὀργανώσεως τοῦ μακεδονικοῦ στρατοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξηγήσῃ αὐτὸν ἱστορικῶς ἐξ αὐτῆς τῆς κοινωνικῆς συγκροτήσεως τοῦ Μακεδονικοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἐπιδράσεως, τὴν ὁποίαν ἤσκησεν ἐπ' αὐτοῦ ἡ πολεμικὴ τέχνη τῶν νοτιωτέρων Ἑλλήνων. Ὡς πρὸς τὴν τακτικὴν, διὰ νὰ δώσῃ τὴν εἰκόνα της, ἀναλύει μὲ τρόπον σαφῆ καὶ παραστατικὸν τὴν μάχην κυρίως τοῦ Γρανικοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπεικονίζεται ἀκριβῶς ἡ χρησιμοποίησις τακτικῆς, ἡ ὁποία ὀμαρτὰ μὲν ἀπὸ τῆς λοξῆς φάλαγγος τοῦ Ἐπαμεινώνδου, διεπλάσθη ὁμως περαιτέρω ὑπὸ τοῦ Φιλίππου τοῦ Β'. Ἡ ὀμιλία εἶναι ἀξιανάγνωστος, διότι πολὺς μὲν γίνεται συνήθως λόγος περὶ τῶν πολεμικῶν κατορθωμάτων τῶν Μακεδόνων, ἐλάχιστος δὲ περὶ τοῦ τρόπου, διὰ τοῦ ὁποίου κατορθώθησαν ταῦτα.

ΣΤΙΛΙΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Γ ε ω ρ γ ί ο υ Μ ό δ η , Ἡ Μακεδονία μας καὶ ἡ Μακεδονικὴ Μειονότητα. Διάλεξις. Ἀθήναι, 1962. [Μακεδονικὴ Ἑστία 1]. 8ον, σ. 20.

Ὁ συγγραφεὺς εἶναι πολὺ γνωστὸς εἰς τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν καὶ ὡς συγγραφεὺς καὶ ὡς πολιτευόμενος, ἀλλὰ καὶ ὡς Μακεδονομάχος. Καταγόμενος ἐκ Μοναστηρίου ἔλαβε μόλις ἔφηβος ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸν ἔνοπλον Μακεδονικὸν Ἀγῶνα. Οὕτως ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως ἔλαβε γνώσιν τῶν κατ' αὐτὸν προσώπων καὶ πραγμάτων. Τὸ πρᾶγμα γίνεται καταφανὲς καὶ ἐκ τῆς ἐνώπιον τοῦ ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ γενομένης ταύτης ὀμιλίας.

Ὁ ὀμιλητὴς ἀποδεικνύει δι' αὐτῶν τούτων τῶν πραγμάτων ὅτι οὔτε παλαιότερον οὔτε κατὰ τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα ἐγένετο ποτὲ λόγος περὶ ἰδιαιτέρας Μακεδονικῆς ἐθνότητος καὶ Μακεδόνων, αὐτοὶ δέ, οἱ ὅποιοι σήμερον παρουσιάζονται ὡς τοιοῦτοι, ἦσαν καὶ ὀνομαζόντο Βούλγαροι, ὡς Βούλγαρος δ' ἐξελέγη καὶ παρεκάθισεν εἰς τὴν τουρκικὴν βουλὴν καὶ ὁ γνωστὸς σήμερον ὡς ἀρχηγὸς τῶν Μακεδόνων Βλάχος. Κατὰ τὸν συγγραφέα, ὁ ὁποῖος ἐχρημάτισε καὶ γενικὸς διοικητὴς Θεσσαλονικῆς μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Γερμανῶν, οἱ Βούλγαροι ἐξαίφνης μετεμορφώθησαν εἰς Μακεδόνους τὸ φθινόπωρον τοῦ 1944 ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν κομμουνιστῶν. Ἀνακριβὲς μόνον εἶναι τὸ λεγόμενον (σ. 14) ὅτι οἱ Μακεδόνες τῶν Σκοπίων ἀπαρνοῦνται οἰανδήποτε σχέσιν μὲ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον καὶ τοὺς Μακεδό-